ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом ректора № 11/од
від « 02 »травня 2022 року

ВСТУПНИЙ ІНСТРУКТАЖ
ІНСТРУКЦІЯ № 1 З ОХОРОНИ ПРАЦІ

1.Загальні відомості про Університет Короля Данила

Заклад вищої освіти «Університет Короля Данила» (надалі – УКД) це приватний вищим навчальним закладом, який своєю черть столітньою історією існування доводить, що в Україні може і має бути якісна освіта. Університет впроваджує освітні інновації у прагненні бути актуальним до вимог сучасного світу. Для УКД завжди мірилом була Людина яка обираючи навчання, отримує не просто високоякісну освіту, але й збільшує свій життєвий шанс на професійну реалізацію: чи на ринку праці, чи у власній справі. УКД не просто на зв'язку з ринком праці чи успішними випускниками, але ми разом творимо екосистему задля успіху кожного, хто долучився до нашої спільноти.

УКД є правонаступником ПВНЗ Івано-Франківського інституту права, економіки та будівництва, заснованого в 1997 р. Статут Університету(нова редакція) затверджено загальними зборами трудового колективу Закладу вищої освіти «Університет Короля Данила» (протокол № 01/21 від 27 серпня 2021 року).

Кількість ліцензованих напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців та Фахового коледжу УКД на даний час складає 17 одиниць.

У своєму складі Університет має 1 факультет та 10 кафедр: права, перекладу та філології, архітектури та будівництва, журналістики, реклами та зв'язків з громадкістю, інформаційних технологій, управління та адміністрування, дизайну, туризму та готельно-ресторанної справи, естрадно-вокального мистецтва, богослов'я та суспільнознавчих дисциплін імені академіка УАН о. Івана Луцького.

Відокремленим структурним підрозділом Університету без права юридичної особи є Фаховий коледж Закладу вищої освіти «Університету Короля Данила».

Університет розташовано за адресою: 76018, Вул. Є. Коновальця, 35, м. Івано-Франківськ, тел. (0342) 77-18-45, тел./факс (0342) 77-62-88, 77-18-44.

2. Загальні правила поведінки працівників на території та в приміщеннях Університету, на вулицях та транспортних засобах

Під час входження до приміщень університету, обережно пересуватися сходами, не перебувати біля дверей з боку їх відчинення. Бути обережними, проходячи біля прозорих стін, скляних перегородок, дверей, щоб запобігти контакту з ними та можливому травмуванню осколками. Проходячи через двері або ворота, що обертаються, розсувні двері, двері або ворота, що відчиняються догори, бути уважними, щоб уникнути травмування.

На території УКД необхідно користуватись тільки встановленими маршрутами (тротуарами та пішохідними доріжками), не ходити там, де небезпечно (по схилах, ямах, льоду, осколках скла, відходах металу, під дахами споруд, з яких звисають бурульки або брили снігу, по обірваних проводах лінії електропередач тощо).

Небезпеку становлять відкриті люки, колодязі, ями, канави. Вони повинні бути надійно закриті або огороджені. Якщо ви виявите вказані та інші небезпеки – повідомте про це безпосереднього керівника.

В приміщеннях університету робочі місця, проходи, запасні виходи не повинні загромаджуватись, їх необхідно утримувати вільними і чистими.

Забороняється палити на території та в приміщеннях. Для куріння виділяються спеціальні місця.

3. Основні положення Закону України "Про охорону праці", Кодексу законів про працю, Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та інших нормативних актів про охорону праці.

3.1. Основні положення Закону України "Про охорону праці".

Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності, на належні, безпечні і здорові умови праці, регулює за участю відповідних органів державної влади відносини між роботодавцем і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні.

Законом передбачено:

- гарантії працівників на охорону праці та соціальний захист;
- навчання з питань охорони праці;
- обов'язки роботодавця щодо створення на робочому місці в кожному структурному підрозділі умов праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечення додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці;
- обов'язки працівника щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці;
- громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці;
- відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

Якщо виникла виробнича ситуація, що загрожує життю чи здоров'ю працівника, а також у випадку порушень роботодавцем вимог Закону «Про охорону праці», інших нормативних актів, умов колективного договору з питань охорони праці **працівник має право** вимагати розірвання трудового договору. Роботодавець зобов'язаний задовольнити його прохання. Працівник у даному випадку має право на одержання вихідної допомоги, розмір якої не може бути нижчим від тримісячного заробітку.

3.2.Кодекс законів про працю України.

Кодекс законів про працю України визначає правові засади і гарантії здійснення громадянами України права розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці.

Забороняється укладення трудового договору з громадянином, якому за медичним висновком запропонована робота, яка протипоказана за станом здоров'я.

Роботодавець повинен роз'яснити працівникові його права і обов'язки та проінформувати під розпис про умови праці, наявність на робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, та можливі наслідки їх впливу на здоров'я, його права на пільги і компенсації за роботу в тяжких умовах відповідно до чинного законодавства і колективного договору.

Працівник має право у визначений ним строк розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець або уповноважений ним орган не виконує законодавство про охорону праці, умови колективного договору з цих питань.

На роботах зі шкідливими і небезпечними умовами праці, а також роботах, пов'язаних із забрудненням або здійснюваних у несприятливих температурних умовах, працівникам видаються безкоштовно за встановленими нормами спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту.

Забороняється застосування праці жінок на важких роботах та роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт по санітарному та побутовому обслуговуванню). Забороняється також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми.

Забороняється залучати працівників молодше 18 років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні.

3.3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

Цей Закон відповідно до Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначає правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатно-сті – це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України.

Страховим випадком є нещасний випадок або професійне захворювання пов'язані з виробництвом, що підтверджується актами розслідування (Н-5,Н-1,П-5).

Страхові випадки:

- за соціальним страхуванням від нещасних випадків - нещасний випадок на виробництві або професійне захворювання (у тому числі встановлене чи виявлене в період, коли потерпілий не перебував у трудових відносинах з підприємством, на якому він захворів), що спричинили застрахованому професійно зумовлену фізичну чи психічну травму; нещасний випадок або професійне захворювання, яке сталося внаслідок порушення застрахованим нормативних актів про охорону праці;

- за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності - подія, з настанням якої виникає право застрахованої особи, членів її сім'ї або іншої особи на отримання відповідно до Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» матеріального забезпечення або соціальних послуг.

Нещасний випадок - це обмежена в часі подія або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактора чи середовища, що сталися у процесі виконання ним трудових обов'язків, внаслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть.

У разі настання страхового випадку Фонд зобов'язаний у встановленому законодавством порядку своєчасно та в повному обсязі відшкодовувати шкоду, заподіяну працівникові внаслідок ушкодження його здоров'я або в разі його смерті, виплачуючи йому або особам, які мають на це право.

Стійкою втратою професійної працездатності вважається будь-яка її втрата, що визначена медико-соціальними експертними комісіями на обумовлений термін або безстроково.

Стаття 24. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності

1. Допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується застрахованим особам залежно від страхового стажу в таких розмірах:

1) 50 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж до трьох років;

2) 60 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж від трьох до п'яти років;

3) 70 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж від п'яти до восьми років;

4) 100 відсотків середньої заробітної плати (доходу) - застрахованим особам, які мають страховий стаж понад вісім років.

4. Трудовий договір, робочий час та час відпочинку.

4.1. **Трудовий договір**.Працівників Університету приймають на роботу за трудовими договорами, в т.ч. контрактами, відповідно до чинного законодавства.

При прийнятті на роботу адміністрація Університету зобов'язана вимагати від особи, що працевлаштовується: паспорт або інший документ, що посвідчує особу, трудову книжку (у разі наявності) або відомості про трудову діяльність з реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а у випадках, передбачених законодавством, - також документ про освіту (спеціальність, кваліфікацію), про стан здоров'я, відповідний військово-обліковий документ та інші документи.

Особи, які влаштовуються на науково-педагогічні посади, зобов'язані подати документи про науковий ступінь, учене звання й список найбільш важливих наукових публікацій.

При укладенні трудового договору громадянин, який вперше приймається на роботу, має право подати вимогу про оформлення трудової книжки.

Під час укладання трудового договору забороняється вимагати від осіб, які влаштовуються на роботу, відомості про їх партійну та національну приналежність, походження та документи, подання яких не передбачено законодавством.

Працівники Університету мають право працювати за сумісництвом відповідно до чинного законодавства.

Прийняття на роботу оформляється наказом ректора Університету, з яким працівник має бути ознайомлений під підпис. Працівник не може бути допущений до роботи без укладення трудового договору, оформленого наказом ректора, та повідомлення до територіальних органів Державної фіскальної служби за формою, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до ч. 11 ст. 55 Закону України «Про вищу освіту» науково-педагогічні працівники приймаються на роботу за контрактом, який є підставою для призначення на посаду.

Контракти з науково-педагогічними працівниками, які приймаються на роботу в УКД вперше, укладаються на навчальний рік; в подальшому – на строк від двох до п’яти років. За два місяці до закінчення строку чинності контракту за угодою сторін його може бути продовжено на новий строк, шляхом оформлення додаткової угоди до контракту.

Облік трудової діяльності працівника здійснюється в електронній формі в реєстрі застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов’язкового державного соціального страхування у порядку, визначеному Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування».

На вимогу працівника, який вперше приймається на роботу, трудова книжка оформляється у відділ кадрів Університету в обов’язковому порядку не пізніше п’яти днів після прийняття на роботу.

Начальник відділу кадрів на вимогу працівника зобов’язаний вносити до трудової книжки, що зберігається у працівника, записи про прийняття на роботу, переведення та звільнення, заохочення та нагороди за успіхи в роботі.

Під час прийняття працівника на роботу або переведення його в установленому порядку на іншу роботу, **адміністрація Університету зобов’язан**а:

– роз’яснити працівникові його права і обов’язки та істотні умови праці, наявність на його робочому місці, де він буде працювати, небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуті та можливі наслідки їх впливу на здоров'я та про права працівника на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до чинного законодавства;

– ознайомити працівника з цими Правилами;

– визначити працівникові робоче місце, забезпечити його необхідними для роботи засобами;

– проінструктувати працівника з техніки безпеки, виробничої санітарії, гігієни праці та протипожежної охорони;

– отримати згоду на використання його персональних даних у встановленому порядку.

Припинення трудового договору може мати місце лише на підставах, передбачених чинним законодавством та додаткових умов, передбачених у контракті.

Розірвання трудового договору з ініціативи Університету допускається у випадках, передбачених чинним законодавством та умовами контракту.

Звільнення науково-педагогічних працівників у зв’язку із скороченням обсягу роботи може мати місце наприкінці навчального року.

Припинення трудового договору оформляється наказом ректора Університету.

Ректорат або уповноважена особа від Університету зобов’язані в день звільнення видати працівникові копію наказу (розпорядження) про звільнення, провести з ним розрахунок у строки, визначені законодавством, а також на вимогу працівника внести належні записи про звільнення до трудової книжки, що зберігається у працівника.

При звільненні працівник повинен оформити належним чином та здати обхідний листок у відділ кадрів.

Днем звільнення вважається останній день роботи працівника.

4.2. Робочий час і його використання

Для працівників УКД, крім науково-педагогічних працівників, встановлюється 40-ка годинний (п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями – субота і неділя) з таким графіком робочого дня:

- початок роботи о 8^{00} год.
- обідня перерва з 12^{00} год. до 13^{00} год.
- закінчення робочого дня о 17^{00} год.

Працівник зобов'язаний дотримуватися графіка робочого дня.

Напередодні святкових і неробочих днів тривалість роботи працівників, крім працівників, яким відповідно до чинного законодавства встановлена скорочена тривалість робочого часу (стаття 51 КЗпП України), робочий день скорочується на одну годину.

Чергові університету працюють за змінними графіками (в 2 зміни: перша – з 6:00 год. до 14:00 год.; друга – з 14:00 год. до 22:00 год.). При цьому черговим університету встановлено 8-ми годинну зміну включно з прийманням їжі протягом робочого часу.

Відповідно до ст. 56 Закону України «Про вищу освіту» робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

В університеті для науково-педагогічних працівників тривалість робочого часу становить 30 год. на тиждень (п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями – субота і неділя) з таким графіком робочого дня:

- початок роботи о 8^{30} год.
- обідня перерва з 11^{30} год. до 12^{00} год.
- закінчення робочого дня о 15^{00} год.

У випадку, коли час виконання навчальних робіт, з урахуванням особливостей спеціальності та форм навчання, виходить за межі встановленого графіком робочого часу, адміністрацією Університету окремо в кожному випадку час початку і закінчення робочого дня може бути змінено, але з дотриманням денної норми тривалості робочого часу.

В межах робочого часу науково-педагогічні працівники Університету повинні вести всі види навчальної роботи, навчально-методичної, науково-дослідної роботи, організаційної роботи відповідно до посади, навчального плану і плану науково-дослідних робіт.

У дні тижня, коли науково-педагогічний працівник немає аудиторних занять, він зобов’язаний використовувати робочий час для здійснення методичної та наукової роботи

Контроль за виконанням викладачем розкладу навчальних занять, індивідуальних планів роботи здійснюється завідувачем кафедрою і деканами факультетів.

У разі відсутності викладача або іншого працівника Університету керівник зобов’язаний терміново вжити заходів щодо його заміни іншим викладачем чи працівником.

На час загрози поширення епідемії, пандемії, необхідності самоізоляції працівника у випадках, встановлених законодавством, та/або у разі виникнення загрози збройної агресії, надзвичайної ситуації техногенного, природного чи іншого характеру може запроваджуватися наказом ректора Університету дистанційна робота (без обов’язкового укладення трудового договору про дистанційну роботу в письмовій формі). З таким наказом працівник ознайомлюється до запровадження дистанційної роботи.

Дистанційна робота - це форма організації праці, за якої робота виконується працівником поза робочими приміщеннями чи територією власника або уповноваженого ним органу, в будь-якому місці за вибором працівника та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Підвищена інтенсивність праці науково-педагогічних працівників, відповідно до законодавства, компенсується подовженою оплачуваною відпусткою тривалістю 56 календарних днів.

Тривалість щорічної основної відпустки методистів факультету та коледжу становить 42 календарні дні.

Керівним, педагогічним, науковим, науково-педагогічним працівникам, спеціалістам навчальних закладів щорічні відпустки повної тривалості у перший та наступні робочі роки надаються у період літніх канікул незалежно від часу прийняття їх на роботу.

4.3.Щорічна основна відпустка надається працівникам університету на підставі їх заяви згідно з графіком відпусток, погодженим з особою, уповноваженою від трудового колективу і складеним у відділі кадрів на кожний календарний рік не пізніше 5 січня поточного року і доведеного до відома всіх працівників.

Тривалість щорічної основної відпустки для працівників найпростіших професій (прибиральників службових приміщень, підсобних робітників), чергових університету та столярів становить 24 календарні дні за відпрацьований робочий рік. Для усіх решти працівників адміністративно-управлінського персоналу тривалість щорічної основної відпустки становить 28 календарних днів.

Працівника університету, крім щорічних, також надаються згідно законодавства додаткові відпустки у зв'язку з навчанням, творчі, соціальні відпустки та відпустки без збереження заробітної плати.

Надання відпустки працівникам Університету оформляється наказом ректора. Поділ відпустки на частини допускається на прохання працівника за умови, щоб основна її частина була не менше 14 днів. Перенесення відпустки на інший термін допускається в порядку, встановленому чинним законодавством.

Забороняється не надавати працівникам щорічні відпустки протягом двох років підряд та тим, які молодші вісімнадцяти років.

5. Права працівників на охорону праці під час роботи.

Умови праці на робочому місці, безпека технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва, стан засобів колективного та індивідуального захисту, що використовуються працівником, а також санітарно-побутові умови повинні відповідати вимогам законодавства.

Працівник має право відмовитися від дорученої роботи, якщо створилася виробнича ситуація, небезпечна для його життя чи здоров'я або для людей, які його оточують, або для виробничого середовища чи довкілля. Він зобов'язаний негайно повідомити про це безпосереднього керівника або роботодавця. Факт наявності такої ситуації за необхідності підтверджується спеціалістами з охорони праці підприємства за участю представника профспілки, членом якої він є, або уповноваженої працівниками особи з питань охорони праці (якщо професійна спілка на підприємстві не створювалася), а також страхового експерта з охорони праці.

За період простою з причин, передбачених частиною другою цієї статті, які виникли не з вини працівника, за ним зберігається середній заробіток. Працівник має право розірвати трудовий договір за власним бажанням, якщо роботодавець не виконує законодавства про охорону праці, не додержується умов колективного договору з цих питань. У цьому разі працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі, передбаченому колективним договором, але не менше тримісячного заробітку.

Працівника, який за станом здоров'я відповідно до медичного висновку потребує надання легшої роботи, роботодавець повинен перевести за згодою працівника на таку роботу на термін, зазначений у медичному висновку, і у разі потреби встановити скорочений робочий день та організувати проведення навчання працівника з набуття іншої професії відповідно до законодавства. На час зупинення експлуатації підприємства, цеху, дільниці, окремого виробництва

або устаткування органом державного нагляду за охороною праці чи службою охорони праці за працівником зберігаються місце роботи, а також середній заробіток.

5.1. Охорона праці жінок та осіб молодше 18 років.

Забороняється застосування праці жінок на важких роботах і на роботах із шкідливими або небезпечними умовами праці, а також на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (нефізичних робіт або робіт по санітарному та побутовому обслуговуванню).

Забороняється залучати жінок до робіт, які пов'язані з постійним (більше ніж 2 рази) протягом однієї години переміщенням вантажів масою понад 7 кг. Якщо жінка зайнята підійманням чи переміщенням вантажів до двох разів на годину, то їй може доручатись така робота при вазі вантажу до 10 кг. Причому в обох випадках сумарна маса вантажу, який переміщується протягом кожної години робочої зміни, не повинна перевищувати 350 кг - з поверхні робочого місця і 175 кг з підлоги.

Залучення жінок до робіт у нічний час не допускається, за винятком тих галузей народного господарства, де це викликається особливою необхідністю і дозволяється як тимчасовий захід.

Неповнолітні, тобто особи, що не досягли вісімнадцяти років, у трудових правовідносинах прирівнюються у правах до повнолітніх, а в галузі охорони праці, робочого часу, відпусток та деяких інших умов праці користуються пільгами, встановленими законодавством України.

Особи, молодше вісімнадцяти років приймаються на роботу лише після попереднього медичного огляду і в подальшому, до досягнення 21 року, щороку підлягають обов'язковому медичному оглядові.

Норми перенесення вантажів вручну.

Забороняється залучати жінок до робіт, які пов'язані з постійним (більше ніж 2 рази) протягом однієї години переміщенням вантажів масою понад 7 кг. Якщо жінка зайнята підійманням чи переміщенням вантажів до двох разів на годину, то їй може доручатись така робота при вазі вантажу до 10 кг. Причому в обох випадках сумарна маса вантажу, який переміщується протягом кожної години робочої зміни, не повинна перевищувати 350 кг - з поверхні робочого місця і 175 кг з підлоги.

Чоловікам старше 18 років дозволяється переносити вручну вантаж масою не більше 50 кг при рівній і горизонтальній поверхні. Постійно протягом робочої зміни – 30 кг; переміщення з робочої поверхні та з підлоги протягом кожної години зміни сумарної маси вантажів відповідно 870 кг і більше та 435 кг.

6. Правила внутрішнього трудового розпорядку УКД, відповідальність за порушення цих правил.

Відповідно до Конституції України громадяни України **мають право на працю,** тобто на одержання гарантованої роботи з оплатою праці відповідно до її кількості та якості і не нижче встановленого державою мінімального розміру, включаючи право на вибір професії, роду занять і роботи відповідно до покликання, здібностей, професійної підготовки, освіти та з урахуванням суспільних потреб.

Метою Правил є підвищення ефективності праці та зміцнення трудової дисципліни.

Правила регламентують основні права та обов'язки, норми поведінки і взаємовідносин наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників Університету, а також здобувачів вищої освіти, та інших осіб, які навчаються в УКД. Крім цього, правилами обумовлюється організація і тривалість робочого дня працівників, заохочення і заходи стягнень до членів колективу і студентів.

Основним завданням Правил є створення оптимальних умов для оволодіння здобувачами освіти своєю професією, формування соціально зрілої, творчої особистості, виховання морально, психічно і фізично здорового покоління громадян України, формування громадянської позиції, патріотизму, власної гідності, готовності до трудової діяльності, забезпечення високих морально-етичних норм співжиття, атмосфери доброзичливості і взаємної поваги між студентами, викладачами та співробітниками Університету.

Незнання Правил не звільняє від їх виконання та не знімає дисциплінарної відповідальності за їх порушення.

В Університеті трудова дисципліна ґрунтується на свідомому і сумлінному виконанні працівниками своїх трудових обов'язків і є необхідною умовою організації ефективної праці і навчального процесу. Трудова дисципліна забезпечується методами переконання та заохочення до сумлінної праці. До порушників дисципліни застосовують заходи дисциплінарного впливу.

6.1 За порушення трудової дисципліни та норм поведінки до працівника застосовується одне з наступних стягнень:

- догана;
- звільнення з роботи.

Звільнення, як дисциплінарне стягнення, може бути застосоване відповідно до п. 3, 4, 7, 8 ст. 40, ст. 41 Кодексу законів про працю України.

За порушення Правил аспірантами та студентами, застосовується одне із таких стягнень:

- догана;
- відрахування з Університету.

Порушеннями норми поведінки в приміщеннях та на території УКД є вчинки, які суперечать засадам, наведеним в розділах III та IV, а також:

- використання приміщень з метою, що не відповідає їх функціональним призначенням;
- пошкодження та забруднення об'єктів, території та майна;
- вживання спиртних напоїв;
- вживання тютюнових виробів, наркотичних і токсичних засобів в будь-яких приміщеннях та на території Університету;
- участь в азартних іграх в будь-яких приміщеннях на території Університету;
- бешкетування та нецензурні висловлювання;
- торгівля речами, продуктами харчування, медичними препаратами, алкогольними напоями у не відведених для цього місцях або без дозволу адміністрації;
- перебування в нетверезому стані в будь-яких приміщеннях на території УКД.

Дисциплінарні стягнення накладаються (оголошуються) наказом ректора Університету і повідомляються про це працівникові під його підпис. Підставою для накладання відповідного стягнення є подання керівника підрозділу або ректорату про порушення особою Правил або чинного трудового законодавства та з урахуванням його письмового пояснення. Відмова особи, яка порушила Правила або чинне трудове законодавство, дати письмове пояснення, оформляється актом за участю не менше трьох осіб, котрі присутні під час цієї події, і це не служить перешкодою для накладення стягнення.

Дисциплінарні стягнення застосовуються адміністрацією УКД безпосередньо за виявленням складу порушення, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення, не враховуючи часу відсутності працівника на роботі у зв'язку з його тимчасовою непрацездатністю чи відпусткою. Дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше шести місяців з дня вчинення працівником Університету порушення. За кожне порушення трудової дисципліни накладається тільки одне дисциплінарне стягнення.

Якщо протягом дванадцяти місяців з дня накладення дисциплінарного стягнення працівнику не було накладено нове, то надалі констатується відсутність дисциплінарного стягнення.

У випадку недопущення нового порушення трудової дисципліни працівником УКД та сумлінного ставлення до виконання своїх обов'язків, стягнення може бути зняте до закінчення одного року. Протягом строку дії дисциплінарного стягнення заходи заохочення до працівника не застосовуються.

Адміністрація має право замість накладання дисциплінарного стягнення передати питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу Університету.

Відповідно до Конституції України громадяни України **мають право на працю,** тобто на одержання гарантованої роботи з оплатою праці відповідно до її кількості та якості і не нижче встановленого державою мінімального розміру, включаючи право на вибір професії, роду занять і роботи відповідно до покликання, здібностей, професійної підготовки, освіти та з урахуванням суспільних потреб.

В Університеті трудова дисципліна ґрунтується на свідомому виконанні працівниками своїх трудових обов'язків і є необхідною умовою організації ефективної праці і освітнього процесу.

Трудова дисципліна забезпечується методами переконання та заохочення до сумлінної праці. До порушників дисципліни застосовуються заходи дисциплінарного та громадського впливу. Метою Правил є визначення обов'язків педагогічних та інших працівників університету .

7. Система управління охороною праці УКД .

Система управління охороною праці університету є комплексом відповідних заходів, спрямованих на збереження здоров'я і працездатності працюючих і визначає систему організації роботи з охорони праці, а також обов'язки керівників та посадових осіб щодо забезпечення безпечних умов освітнього та господарського процесів і запобігання травматизму його учасників.

Система управління охороною праці в університеті спрямована на виконання таких завдань:

- удосконалення організації робіт з охорони праці на всіх рівнях управління;
- встановлення єдиного порядку навчання працівників і студентів безпечним методам роботи і перевірки знань по охороні праці;
- забезпечення безпечної експлуатації наявного обладнання і виробничих та навчальних процесів;
- планування показників стану умов та безпеки праці;
- контроль планових показників та аудит всієї системи;
- забезпечення дотримання працівниками і студентами правил, норм і інструкцій по безпеці праці;
- усунення факторів, які можуть привести до нещасного випадку;
- підвищення відповідальності керівників, студентів та робітників за безпеку праці, постійного зниження травматизму, аварій та професійних захворювань;
- заохочення працівників за активну участь та ініціативу щодо здійснення заходів з підвищення рівня безпеки та поліпшення умов праці.

Загальне керівництво за правильну організацію зі створення та забезпечення безпечних і здорових умов праці в університеті покладено на ректора, який визначає ступінь відповідальності своїх заступників та керівників підрозділів за видами їх діяльності з питань охорони праці.

Для організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам і аваріям в процесі навчання і праці в УКД і створена Служба охорони праці, яка функціонує у вигляді одного спеціаліста - інженера з охорони праці. Служба охорони праці підпорядковується ректору УКД.

7.1. Обов'язки роботодавця з охорони праці щодо створення безпечних умов праці.

Роботодавець зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

З цією метою ректор забезпечує функціонування системи управління охороною праці. Основними напрямками робіт організаційного забезпечення СУОП є:

- організація нагляду та контролю за станом охорони праці;
- організація навчання, інструктажів і перевірки знань працівників з питань ОП;
- організація роботи кабінету охорони праці;
- облік, аналіз та оцінка умов праці.

Організацію роботи зі створення в Університеті правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних та лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на

запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям в процесі праці навчання і праці здійснює Служба охорони праці, яка функціонує у вигляді одного спеціаліста – інженера з охорони праці. Роботодавець несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

7.2. Обов'язки працівника щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Працівник зобов'язаний:

- знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;
- дотримуватись вимог щодо охорони праці, передбачених колективним договором (угодою, трудовим договором) та правилами внутрішнього трудового розпорядку закладу, установи;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території УКД;
- співпрацювати з роботодавцем або уповноваженим ним органом у справі організації безпечних і нешкідливих умов праці, особисто вживати посильних заходів щодо усунення будь якої виробничої ситуації, яка створює загрозу його життю чи здоров'ю, або людей, що його оточують, навколишньому природному середовищу, повідомляти про небезпеку свого безпосереднього керівника або іншій посадовій особі.

Працівник несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

8. Види інструкцій з охорони праці

В УКД розробляються і **функціонують** інструкції **з охорони праці** (за професіями та видами робіт), з пожежної безпеки, посадові та робочі інструкції. Основними причинами нещасних випадків є порушення працюючими вимог інструкцій з охорони праці, технологічних процесів, трудової та виробничої дисципліни.

Робітники зобов'язані згідно з чинним законодавством (ст. 18 Закону «Про охорону праці») знати і виконувати вимоги інструкцій з охорони праці та посадових (робочих) інструкцій, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користування засобами індивідуального і колективного захисту. Утримувати у чистоті своє робоче місце і передавати робітнику, який замінює його, обладнання та пристосування у справному стані.

Старанно ставитися до усіх видів навчання (інструктажу), які організовує роботодавець, бо в разі незнання вимог інструкцій робітника не мають права залучати до роботи. Під час роботи працівники повинні користуватись відповідним спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту, проходити медичний огляд.

9. Порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці для працівників УКД.

Відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці під час прийняття на роботу і в процесі роботи працівники УКД проходять вступний інструктаж, первинний, повторний та інші інструктажі, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці підрозділяються на: вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Вступний інструктаж з питань охорони праці проводиться :

- з усіма працівниками, які щойно прийняті на роботу (постійну або тимчасову) незалежно від їх освіти, стажу роботи за цією професією або посади;
- з працівниками, які знаходяться у відрядженні в УКД і беруть безпосередньо участь у освітньо-виховному процесі на території УКД;
- з вихованцями та студентами, які прибули в УКД для проходження виробничої практики;

Вступний інструктаж проводить спеціаліст з охорони праці або особа, на яку наказом по університету покладено ці обов'язки.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці або в приміщенні, що обладнано сучасними технічними засобами навчання та наочними посібниками (плакати, відеофільми тощо).

Запис про проведення вступного інструктажу робиться у спеціальному журналі, а також у документі про прийняття працівника на роботу.

Первинний інструктаж проводиться на робочому місці до початку роботи:

- з працівником, новоприйнятим (постійно чи тимчасово) в УКД;
- з працівником, який переводиться з одного місця роботи на інше;
- з працівником, який буде виконувати нову для нього роботу;
- з відрядженим працівником, який бере безпосередню участь у виробничому та освітньо-виховному процесах університету;
- з студентом та вихованцем, який прибув на виробничу практику, перед виконанням ним нових видів робіт.

Первинний інструктаж проводиться індивідуально або з групою осіб спільного фаху за програмою, складеною з урахуванням вимог відповідних інструкцій з охорони праці для працівників, інших нормативних актів про охорону праці, технічної документації і орієнтовного переліку питань первинного інструктажу .

Програма первинного інструктажу розробляється керівником підрозділу, узгоджується із спеціалістом з питань охорони праці, затверджується ректором або проректором з відповідного напрямку роботи.

Повторний інструктаж проводиться на робочому місці з усіма працівниками:

- на роботах з підвищеною небезпекою – І раз у квартал,
- на інших роботах – І раз на півріччя.

Повторний інструктаж проводиться індивідуально або з групою працівників, які виконують однотипні роботи, за програмою первинного інструктажу в повному обсязі.

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці:

- при введенні в дію нових або перегляді нормативних актів про охорону праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, заміні або модернізації устаткування, приладів та інструменту, матеріалів та інших факторів, що впливають на охорону праці;
- при порушенні працівником, студентом або вихованцем нормативних актів про охорону праці, що можуть призвести або призвели до травми, аварії чи отруєння;
- на вимогу працівників органу державного нагляду за охороною праці, вищестоящої господарської організації, або державної виконавчої влади у випадку, якщо виявлено незнання працівником або студентом безпечних методів, прийомів праці чи нормативних актів про охорону праці;
- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 30 календарних днів – для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт – більше 60 днів.

Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально або з групою працівників спільного фаху. Обсяг і зміст інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили необхідність його проведення.

Цільовий інструктаж проводиться з працівниками при:

- виконанні разових робіт, що не пов'язані з безпосередніми обов'язками за фахом (навантаження, розвантаження, разові роботи за межами УКД, ліквідації аварії, стихійного лиха);
- проведенні робіт, на які оформлюється наряд-допуск, дозвіл та інші документи;
- екскурсіях на підприємства;

- організації масових заходів зі студентами та вихованцями (екскурсії, походи, спортивні заходи тощо).

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередньо керівник робіт (начальник дільниці, майстер, інструктор виробничого навчання, викладач тощо).

Первинний, повторний, цільовий та позаплановий інструктажі закріплюються перевіркою знань усним опитуванням за допомогою технічних засобів навчання, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці. Знання перевіряє особа, яка проводила інструктаж.

Про проведення первинного, повторного, позапланового інструктажів, стажування та допуск до роботи особа, яка проводила інструктаж, робить запис до журналу.

При цьому обов'язкові підписи як того, кого інструктували, так і того, хто інструктував. Журнали інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

Працівники УКД при прийнятті на роботу і періодично в процесі роботи повинні проходити навчання і перевірку знань згідно з вимогами Типового Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05). Допуск до роботи без навчання, інструктажів і перевірки знань з питань охорони праці забороняється.

Особи, які суміщають професії, проходять навчання та інструктажі з охорони праці як з їх основних професій, так і з професій за сумісництвом.

Перевірка знань працівників з питань охорони праці проводиться за тими нормативними актами про охорону праці, додержання яких входить до їх посадових обов'язків.

Формою перевірки знань з питань охорони праці працівників є іспит (залік). Результати перевірки знань працівників з питань охорони праці оформлюються протоколом.

Особам, які при перевірці знань з питань охорони праці виявили задовільні результати, видаються посвідчення. Працівникам, які згідно з цим Положенням проходять навчання та перевірку знань з питань охорони праці безпосередньо в Університеті, видача посвідчень про перевірку знань видається лише тим, хто виконує роботи підвищеної небезпеки.

При незадовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці працівник на протязі одного місяця повинен пройти повторне навчання та повторну перевірку знань.

При незадовільних результатах і повторної перевірки знань питання щодо працевлаштування працівника вирішується згідно з чинним законодавством.

Контроль за організацією і здійсненням навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці згідно з вимогами Положення покладається на спеціаліста з питань охорони праці, а відповідальність за своєчасне навчання та перевірку знань працівників в структурних підрозділах – на керівників цих підрозділів.

10. Відповідальність за порушення вимог охорони праці.

За порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, невиконання своїх посадових обов'язків, невиконання приписів органів державного нагляду, інших органів, які здійснюють контроль, представників профспілки, створення перешкод для їх діяльності, невиконання наказів, вказівок та розпоряджень відповідних органів управління з питань охорони праці винні посадові особи та працівники несуть відповідальність у встановленому порядку.

В цих випадках (залежно від характеру та ступеню порушення) застосовуються дисциплінарна, адміністративна, кримінальна та матеріальна відповідальність.

Дисциплінарна відповідальність передбачає застосування до посадових осіб дисциплінарних стягнень, які передбачено правилами внутрішнього розпорядку (догана, звільнення з роботи).

Працівники Університету за порушення правил і норм з охорони праці та інструкцій по безпечному веденню робіт можуть притягатися до дисциплінарної відповідальності.

Адміністративна відповідальність за порушення законодавства про працю, правил і норм охорони праці передбачає попередження посадових осіб або накладання на них грошового штрафу.

Посадові особи притягаються до адміністративної відповідальності, якщо вони своєю дією або бездіяльністю допустили порушення законодавства про працю, правил і норм охорони праці.

Штрафи накладаються тільки на посадових осіб, а не на УКД та регламентуються Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Посадові особи до адміністративної відповідальності притягаються тільки у тому випадку, коли порушення не має ознак дії, за яку передбачена кримінальна відповідальність.

Притягати посадових осіб до адміністративної відповідальності мають право працівники органів державного нагляду.

Кримінальна відповідальність посадових осіб за порушення законодавства про працю, правил і норм охорони праці передбачається у тих випадках, коли порушення має ознаки злочинної дії.

Кримінальна відповідальність виникає, як правило, в разі тяжких та групових нещасних випадках, професійних отруєннях та захворюваннях, аваріях, пожежах тощо.

Кримінальну відповідальність за порушення правил охорони праці несуть лише ті посадові особи, на яких через їх службове положення або за спеціальним розпорядженням покладено обов'язки з охорони праці та дотримання правил безпеки на відповідній дільниці роботи або контроль за їх виконанням.

Матеріальна відповідальність

Посадові особи, які заподіяли шкоду підприємству внаслідок допущення ними порушень правил і норм охорони праці, крім дисциплінарної і кримінальної відповідальності несуть також і матеріальну відповідальність.

Матеріальна відповідальність посадових осіб за порушення законодавства про працю, правил і норм охорони праці виражається в стягненні з них повністю або частково суми, яку виплатило підприємство потерпілому від нещасного випадку і професійного захворювання органам соціального страхування і соціального забезпечення.

Матеріальна відповідальність часто являється наслідком рішення суду про притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.

11. Порядок розслідування та оформлення нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Причини нещасних випадків та професійних захворювань пов'язаних з виробництвом:

Організаційні 75%:

- недоліки в організації робочих місць;
- незадовільна організація робіт;
- відсутність посадових інструкцій, інструкцій з ОП та невиконання їх вимог;
- порушення трудової дисципліни;
- незадовільне навчання;
- порушення вимог експлуатації обладнання;
- незастосування засобів індивідуального та колективного захисту;
- вимкнення або несправність запобіжних пристроїв;
- порушення Правил дорожнього руху;
- незадовільне медичне обслуговування.

Технічні 15%:

- конструктивні недоліки;
- незадовільний стан обладнання, виробничого середовища, будівель тощо.

Психофізіологічні (10%):

- незадовільні фізичні дані працівника;
- алкогольне або наркотичне сп'яніння;
- розлад психіки (людина поводить себе неадекватно, входить в небезпечну зону, наносить травму іншій особі тощо).

За основними видами подій нещасні випадки поділяють на:

- Дорожньо-транспортні пригоди.

- Ураження предметами, деталями, що рухаються, розлітаються, обертаються.
- Падіння, обрушення, обвал предметів, ґрунту, породи.
- Падіння з висоти.
- Ураження електричним струмом.
- Вплив шкідливих виробничих факторів.
- Пожежі.

Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, чи інша особа - свідок нещасного випадку повинні негайно повідомити керівника робіт, який безпосереднього здійснює контроль за станом охорони праці на робочому місці чи іншу уповноважену особу Університету і вжити заходів до надання необхідної допомоги потерпілому.

У разі настання нещасного випадку безпосередній керівник зобов'язаний:

- терміново організувати надання першої невідкладної допомоги потерпілому, забезпечити у разі потреби його доставку до лікувально-профілактичного закладу;
- негайно повідомити роботодавця про те, що сталося;
- зберегти до прибуття комісії з розслідування (спеціального розслідування) нещасного випадку обстановку на робочому місці та машини, механізми, обладнання, устаткування у такому стані, в якому вони були на момент настання нещасного випадку (якщо це не загрожує життю чи здоров'ю інших працівників і не призведе до більш тяжких наслідків та порушення виробничих процесів), а також вжити заходів до недопущення подібних нещасних випадків.

12. Порядок розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру.

Як не дивно, але найбільшу питому вагу всіх нещасних випадків невиробничого характеру складають саме побутові травми. Це, зазвичай, нещасні випадки в будинках, дворах і на присадибних ділянках, під час відпочинку, ігор тощо. В усьому світі побутові травми становлять майже половину усіх травм, що виникають поза робочим часом, які за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням належать до страхових випадків.

У разі, коли уникнути нещасного випадку невиробничого характеру все ж таки не вдалось, варто дотримуватись порядку його обліку та розслідування. У цьому питанні необхідно користуватися Порядком розслідування та обліку випадків невиробничого характеру, затвердженим Постановою КМУ від 22.03.2001 р. № 270 (далі – Порядок № 270).

Згідно з п. 2 Порядку № 270, під нещасними випадками невиробничого характеру слід розуміти не пов'язані з виконанням трудових обов'язків травми, у тому числі отримані внаслідок заподіяних тілесних ушкоджень іншою особою, отруєння, самогубства, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою, травми, отримані внаслідок стихійного лиха, контакту з тваринами тощо (далі–нещасні випадки), які призвели до ушкодження здоров'я або смерті потерпілих.

Пунктом 3 Порядку № 270 чітко визначено нещасні випадки невиробничого характеру, які підлягають розслідуванню, але варто відзначити, що такі випадки розслідуються незалежно від того, чи був потерпілий у стані психічного розладу, алкогольного чи наркотичного сп'яніння.

Ця процедура проводиться з метою визначення обставин та причин нещасного випадку, а на підставі результатів розслідування розробляють заходи із запобігання подібним випадкам, а також щодо вирішення питань соціального захисту потерпілих.

Під нещасними випадками невиробничого характеру слід розуміти не пов'язані з виконанням трудових обов'язків травми, у тому числі отримані внаслідок заподіяних тілесних ушкоджень іншою особою, отруєння, самогубства, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою, травми, отримані внаслідок стихійного лиха, контакту з тваринами тощо (далі – нещасні випадки), які призвели до ушкодження здоров'я потерпілих.

Факт ушкодження здоров'я внаслідок нещасного випадку встановлює і засвідчує лікувально-профілактичний заклад.

Документом, який підтверджує ушкодження здоров'я особи, є листок непрацездатності чи довідка лікувально-профілактичного закладу.

У процесі розслідування беруться до уваги листок непрацездатності чи довідка лікувально-профілактичного закладу, а також пояснення потерпілого та свідчення очевидців.

Керівник організації протягом доби з часу надходження рішення про уповноваження її на проведення розслідування призначає комісію у складі не менше трьох осіб.

Розслідування нещасного випадку проводиться протягом 10 календарних днів після утворення комісії. У разі потреби цей термін може бути продовжений керівником органу (організації), який призначив розслідування.

За результатами розслідування нещасного випадку складається акт за формою НТ, який затверджується керівником органу (організації), що проводив розслідування.

Розслідування нещасних випадків зі смертельними наслідками проводиться органами поліції або прокуратури.

Невиробничий травматизм через високу частоту і тяжкість, економічну та фізичну шкоду для потерпілих і складну організацію лікування має велике соціальне значення. До попереджувальних заходів належить навчання громадян загальним методам групового та індивідуального захисту під час виникнення нещасних випадків, що призводять до травм.

13. Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час освітнього процесу

Згідно Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 р. № 616 (у редакції станом на 13 листопада 2015 р.) розслідуванню підлягають нещасні випадки, які трапилися з вихованцями, учнями, **студентами**, курсантами, слухачами, аспірантами і призвели до погіршення стану здоров'я (втрати працездатності) не менше ніж на один день згідно з медичним висновком, а саме:

- раптові погіршення здоров'я;
- травми, у тому числі травми через нанесення тілесних пошкоджень, нанесених іншою особою;
- отруєння, теплові удари, опіки, обмороження, утоплення;
- ураження електричним струмом, блискавкою;
- ушкодження, отримані внаслідок аварій, пожеж, стихійного лиха (землетруси, зсуви, повені, урагани та інші надзвичайні події);
- ушкодження, отримані внаслідок контакту з тваринами тощо (далі – нещасні випадки).

Розслідуванню підлягають нещасні випадки, що сталися під час:

- проведення навчальних занять (лекцій, практичних, лабораторних занять, інших занять та в перервах між ними) відповідно до навчальних, виробничих і наукових планів та розкладу занять;
- під час прямування на заняття з одного корпусу навчального закладу до іншого пішки чи на транспорті, якщо це визначено навчальними, виробничими і науковими планами та розкладом занять;
- під час проведення позакласних, позашкільних та інших заходів у вихідні, святкові та канікулярні дні, якщо ці заходи здійснюються під безпосереднім керівництвом працівника навчального закладу (викладача, вчителя, вихователя, класного керівника, майстра виробничого навчання тощо) або іншої особи, яка призначена наказом керівника навчального закладу за його згодою;
- під час занять з трудового і професійного навчання, проведення професійних, науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, виробничої та навчальної практики, які проводяться відповідно до навчальних планів у освітніх закладах або на дільницях (територіях), що їм належать;
- під час роботи на навчально-дослідних ділянках навчального закладу;
- під час проведення спортивних змагань, тренувань, оздоровчих заходів, екскурсій, походів, експедицій, організованих навчальним закладом;

- під час перевезень учасників навчально-виховного процесу до місця проведення навчання, інших заходів і назад у разі організованого прямування їх на запланований захід на транспорті або пішки.

Погіршення стану здоров'я (втрата працездатності) унаслідок нещасного випадку встановлює та засвідчує лікувально-профілактичний заклад.

За результатами розслідування нещасного випадку під час навчально-виховного процесу складається акт за формою Н-Н

Керівник навчального закладу, одержавши повідомлення про нещасний випадок, зобов'язаний:

- ужити заходів щодо усунення причин, що викликали нещасний випадок;
- повідомити батькам потерпілого (особі, яка представляє його інтереси);
- направити письмовий запит до лікувально-профілактичного закладу для отримання медичного висновку про характер і тяжкість ушкодження потерпілого;
- протягом доби утворити наказом комісію з розслідування нещасного випадку у складі не менше ніж три особи та організувати розслідування нещасного випадку.

Про нещасний випадок, що стався з учасником навчально-виховного процесу через нанесення тілесних ушкоджень внаслідок бійок, скоєння правопорушень під час навчально-виховного процесу, керівник навчального закладу також інформує правоохоронні органи.

14. Основні вимоги з електробезпеки.

Вимоги безпеки при експлуатації електрообладнання, електроприладів та комп'ютерної техніки.

Тіло людини є провідником електричного струму. Доторкування людини до оголених струмопровідних частин електричної установки або лінії електромереж викликає небезпеку ураження електричним струмом.

Щоб уникнути ураження електричним струмом при користуванні побутовими та промисловими електроспоживачами слід дотримуватися правил:

- користуватися електроспоживачами, як правило, шнури живлення яких мають трьохполосну вилку з попереджуючим включенням заземлюючого (занулюючого) дроту;
- не вмикати в електромережу електроспоживачі, шнури живлення яких мають пошкоджену ізоляцію;
- не вмикати в електромережу електроспоживачі, які мають пошкоджені або ненадійно з'єднані з електродротом живлення, вилками, розетками та подовжувачами;
- не користуватися пошкодженими розетками, з'єднувальними коробками, вимикачами та іншою електроарматурою, а також електролампами, скло яких має сліди затемнення або випинання;
- не користуватися саморобними подовжувачами, які не відповідають вимогам ПУЕ, що пред'являються до переносних електропроводок;
- не застосовувати для опалення приміщень нестандартного (саморобного) електронагрівального обладнання або ламп розжарювання;
- при користуванні електроспоживачами, які мають окремий, самостійний дріт заземлення, перед включенням його в електромережу, перевірити наявність та надійність приєднаного заземлюючого електродроту до відповідних клем;
- при можливості уникати доторкання руками до металевих частин електроспоживачів, увімкнених в електромережу;
- не доторкатися руками до обірваних та оголених дротів електромережі, електроспоживачів;
- не замінювати самостійно зіпсовані електрозапобіжники, електролампи, не проводити ремонт електроспоживачів, електромережі;
- при прибиранні пилу з електроспоживачів, митті холодильників, підлоги обов'язково вимикати їх від електромережі;

- не залишати без догляду працюючі електроспоживачі;

По закінченні робочого дня вимкнути вимикач на електроспоживачі та від'єднати дріт живлення від розетки електромережі.

Види електротравм.

Електричний струм вражає людину раптово.

Проходження струму через тіло людини викликає електричні травми різного характеру: електричний удар, опіки, електричні знаки-мітки.

Дія електричного струму	Прояв
термічна	опіки, нагрівання до високих температур кровоносних судин, крові, нервів, серця, мозку
електролітична	розкладання органічної рідини (лімфи та крові) з порушенням її складу
механічна (динамічна)	розшарування, розрив тканин організму (м'язів, серця, судин) у результаті електродинамічного ефекту: миттєве утворення пари від перегрітої струмом тканинної рідини та крові
біологічна	подразнення живих тканин організму: порушення внутрішніх біоелектричних процесів

Причини нещасних випадків від ураження електричним струмом:

- випадкове доторкання до струмоведучих елементів електроустаткування, яке знаходиться під напругою;
- несправність ізоляції та засобів захисту;
- випадкове включення (подання напруги) на відключених струмоведучих частинах, на яких проводилися роботи;
- виникнення крокової напруги;
- електростатичний струм;
- блискавки.

Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

При потраплянні людини під напругу необхідно негайно відключити електроустановку за допомогою вимикача, рубильника, запобіжників і т.п. Якщо це неможливо, треба перерізати чи перерубати провід (в установках напругою до 1000 В), попередньо надійно ізолювавши себе. Лінію електропередачі в цьому випадку можна замкнути, накинувши на неї провід, з'єднаний із землею.

Якщо струм відключити неможна, то необхідно відтягнути потерпілого від струмоведучої частини. Якщо він знаходиться в ланцюзі струму, то доторкатися до нього неізольованими руками не можна. Необхідно попередньо надійно себе ізолювати гумовими рукавичками, сухою вовняною тканиною і т.п. В електроустановках напругою вище 1000 В слід надягти діелектричні рукавички і боти і відтягати потерпілого штангою чи ізолюючими кліщами, призначеними для даної напруги. Підручними засобами користуватися неприпустимо.

Після звільнення потерпілого від струму йому необхідно надати першу медичну допомогу. В усіх випадках необхідно терміново викликати лікаря.

15. Правила безпеки при роботі на персональних комп'ютерах (ПК), електронно-обчислювальних машинах (ЕОМ) та відеотерміналах (ВДТ).

При експлуатації комп'ютера на працівника можуть впливати наступні небезпечні та шкідливі виробничі фактори:

фізичні:

- підвищений рівень шуму на робочому місці (від вентиляторів, процесорів та аудіоплат);
- підвищене значення напруги в електричному ланцюзі, замикання якого може статися через тіло людини;

- підвищений рівень статичної електрики;
- підвищений рівень електромагнітного випромінювання;
- підвищена напруженість електричного поля;
- несприятливий розподіл яскравості в полі зору.

психофізіологічні:

- фізичні перевантаження статичної та динамічної дії;
- нервово-психічні перевантаження (розумове перенапруження, монотонність праці, емоційні перевантаження).

Робочі місця з ВДТ мають бути розташовані на відстані не менше 1,5 м від стіни з вікнами, від інших стін - на відстані 1 м, між собою на відстані не менше 1,5 м. Відносно вікон робоче місце доцільно розташовувати таким чином, щоб природне світло падало на нього збоку, переважно зліва.

Робочі місця, обладнані ВДТ, слід розташовувати так, щоб уникнути попадання в очі прямого світла. Джерела освітлення рекомендується розташовувати з обох боків екрана паралельно напрямку погляду.

Розташовувати монітора на робочому місці необхідно так, щоб поверхня екрана знаходилася в центрі поля зору на відстані 400-700 мм від очей користувача. Рекомендується розміщувати елементи робочого місця таким чином, щоб витримувалася однакова відстань очей користувача від екрана і клавіатури.

Працівнику забороняється виконувати протирання вологою або мокрою серветкою електроустаткування, що знаходиться під напругою. Вологе або будь-яке інше прибирання робити тільки при відключеному обладнанні (коли вилка не вставлена в розетку).

Працівник **зобов'язаний** відключити ПК від електромережі:

- при виявленні несправності;
- при раптовому зникненні напруги електромережі;
- під час чищення та прибирання обладнання.

Для зменшення негативного виливу на здоров'я працівників виробничих факторів необхідно, застосовувати регламентовані перерви для відпочинку.

Найменування професій і посад	**Тривалість однієї перерви, хв.**	**Кіл-ть перерв за зміну**	**Загальна тривалість перерв за зміну**
Працівники, робота з ВДТ ЕОМ і ПЕОМ є основною: Інженери-програмісти, інженери, техніки, оператори ЕОМ, оператори комп'ютерного набору	10 хв. після першої і другої години роботи 15 хв. після третьої і четвертої години роботи	2 2	50 хвилин

Тривалість безперервної роботи за ВДТ не повинна перевищувати 4-х годин.
Тривалість безперервної роботи за ВДТ без регламентованої перерви має не перевищувати 2 год.

16. Цивільний захист.

Цивільний захист України є державною системою органів управління, сил і засобів, що створюється для організації і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, екологічного, природного та військового характеру.

Завданнями цивільного захисту є:

1. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій техногенного походження і запровадження заходів щодо зменшення збитків і втрат у разі аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж та стихійного лиха.

2. Оповіщений населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій у мирний і військовий час та постійне інформування його про наявну обстановку.

3. Захист населення від наслідків аварій, катастроф, вибухів, великих пожеж, стихійного лиха та застосування засобів ураження.

4. Організація життєзабезпечення населення під час аварій, катастроф, стихійного лиха та у військовий час.

5. Координація і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах лиха і осередках ураження.

6. Створення систем аналізу і прогнозування управління, оповіщення; зв'язку, спостереження і контролю за радіоактивним, хімічним і бактеріологічним зараженням, підтримання їх готовності для сталого функціонування у надзвичайних ситуаціях мирного і військових часів.

7. Підготовка і перепідготовка керівного складу цивільного захисту його органів управління та сил, навчання населення вмінню застосовувати засоби індивідуального захисту і діям в надзвичайних ситуаціях.

16.1. Дії працівника в разі загрози виникнення пожежі, аварії чи вибуху.

У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожний громадянин зобов'язаний:

- негайно повідомити про це телефоном (за № 101) пожежну охорону. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- вжити (за можливістю) заходів до евакуації людей, гасіння (локалізації) пожежі та збереження матеріальних цінностей;
- якщо пожежа виникла на підприємстві, повідомити про неї керівника чи відповідну компетентну посадову особу та (або) чергового на об'єкті;
- у разі необхідності викликати інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).

Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

- перевірити, чи викликана пожежна охорона (продублювати повідомлення), довести подію до відома власника підприємства;
- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію), використовуючи для цього наявні сили й засоби;
- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- припинити роботи в будівлі (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідації пожежі;
- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), зупинення транспортуючих пристроїв, агрегатів, апаратів, перекриття сировинних, газових, парових та водяних комунікацій, зупинення систем вентиляції в аварійному та суміжних з ним приміщеннях (за винятком пристроїв протидимового захисту) та здійснити інші заходи, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню будівлі;
- перевірити включення оповіщення людей про пожежу, установок пожежогасіння, протидимового захисту;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі та в установці на водні джерела;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі. З прибуттям на пожежу пожежних підрозділів повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію об'єкта, за винятком випадків, коли відповідними державними нормативними актами встановлений особливий порядок допуску.

Після прибуття пожежного підрозділу адміністрація та технічний персонал будівлі чи споруди зобов'язані брати участь у консультуванні керівника гасіння про конструктивні і технологічні особливості об'єкта, де виникла пожежа, прилеглих будівель та пристроїв, організувати залучення до вжиття необхідних заходів, пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку, сил та засобів об'єкта.

16.2. Засоби пожежогасіння та технічні засоби протипожежного захисту.

До первинних засобів пожежогасіння відносяться вогнегасники, пожежний інвентар (покривала з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини або повсті, ящики з піском, бочки з водою, пожежні відра, совкові лопати) та пожежний інструмент (гаки, ломи, сокири тощо).

Первинні засоби пожежогасіння розміщують на пожежних щитах, які встановлюють на території об'єкта або в приміщеннях. Вони мають бути пофарбовані у червоний колір.

Серед первинних засобів пожежогасіння найважливішу роль відіграють вогнегасники різних типів: водяні, водо-пінні, порошкові, вуглекислотні, газові.

До технічних засобів протипожежного захисту відносяться установки пожежної сигналізації та автоматичного пожежогасіння, зовнішнє та внутрішнє пожежне водопостачання (пожежні крани, пожежні гідранти, ємності, земляні амбари), насосні станції, системи протидимного захисту.

16.3.Вимоги безпеки життєдіяльності при виникненні небезпечних ситуацій.

Надзвичайні ситуації (НС) природного характеру.

Серед надзвичайних ситуацій природного походження в Україні найчастіше трапляються:

- геологічні небезпечні явища (зсуви, обвали та осипи, просадки земної поверхні);
- метеорологічні небезпечні явища (зливи, урагани, сильні снігопади, сильний град, ожеледь);
- гідрологічні небезпечні явища (повені, паводки, підвищення рівня ґрунтових вод та ін.);
- пожежі лісових та хлібних масивів.

Їх виникненню сприяє ряд факторів, зокрема, особливості географічного положення України, атмосферні процеси, наявність гірських масивів, підвищень, близькість теплих морів та ін. Також, як не прикро це визнавати, величезною "рушійною силою" природних стихійних явищ є людська діяльність.

За швидкістю поширення небезпеки всі НС ділять на **раптові** – землетруси, вибухи, виверження вулканів, транспортні аварії, **стрімкі** – пожежі, гідродинамічні аварії з утворенням хвилі прориву, аварії з викидом газоподібних сильно діючих отруйних речовин, **повільні** – з невеликою швидкістю поширення – посухи, епідемії, аварії на промислових, очисних об'єктах, забруднення води шкідливими хімічними речовинами.

Найважливіша ознака НС – масштабність, яка характеризує не тільки розміри території, яка піддалася впливу вражаючих чинників, але і можливі непрямі наслідки. Вони можуть викликати серйозні порушення економічних, соціальних, природних, організаційних та інших зв'язків у суспільстві та природі.

Ситуації техногенного характеру.

Результатом техногенних аварій та катастроф є раптовий вихід із ладу машин, механізмів та агрегатів під час експлуатації, що супроводжується серйозними порушеннями виробничого процесу, вибухами, утворенням осередків пожеж, радіоактивним, хімічним або біологічним зараженням великих територій, ураженням та загибеллю людей.

До техногенних катастроф відносять аварії на промислових об'єктах, будівництві, а також на залізничному, повітряному, автомобільному, трубопровідному і водному транспорті. В результаті часто виникають пожежі, руйнації цивільних і промислових будівель, виникає небезпека радіоактивного, хімічного, бактеріального зараження місцевості, відбувається розтікання нафтопродуктів і агресивних (отруйних) рідин по поверхні землі, води та інші наслідки, що створюють загрозу населенню і навколишньому середовищу.

До явищ стихійного лиха, які можливі на території України відносяться: землетруси; повені (паводки; підтоплення; катастрофічне затоплення); селеві потоки; зсуви; сильний вітер (ураган, смерч), снігопад, хуртовина, бурі та інші явища природи, що виникають як правило раптово. До них можна також віднести і пожежі, особливо лісові і торф'яні. Вони порушують нормальну життєдіяльність людей, руйнують і знищують матеріальні цінності, а іноді призводять до загибелі людей.

Про загрозу виникнення стихійного лиха населення сповіщається через мережу провідного мовлення (через квартирні і зовнішні гучномовці), а також через місцеві радіомовні станції, телебачення і, якщо дозволяє час, через засоби друку.

В інформації вказується характер можливого надзвичайного явища, його масштаби, час виникнення і можливі наслідки, а також рекомендується, що необхідно робити до і під час стихійного лиха.

16.4. Правила поведінки і дії населення під час стихійного лиха.

Кожний громадянин, який опиниться у районі стихійного лиха, зобов'язаний дотримуватись вимог особистої безпеки, проявляти самовладання, особистим прикладом створювати заспокійливий вплив на оточуючих.

Надавши першу допомогу членам сім'ї, оточуючим і самому собі, громадянин повинен брати участь в ліквідації наслідків стихійного лиха, використовувати для цього особистий транспорт, інструмент, медикаменти, перев'язочний матеріал тощо.

Пам'ятати номери екстрених служб, у разі потреби звертатися за номерами до спеціалістів:

101 – пожежна охорона, МНС;

102 – поліція;

103 – швидка медична допомога;

104 – газова служба.

При пожежі потрібно остерігатися: високої температури, задимленості і загазованості, обвалу конструкцій будинків і споруд, вибухів технологічного обладнання і приладів, падіння обгорілих дерев і провалля. Небезпечно входити в зону задимлення, якщо видимість менше 10 м.

Землетруси – підземні поштовхи і коливання земної поверхні, що виникають внаслідок раптових зміщень і розривів у земній корі або верхній частині мантії Землі, які передаються на великі відстані у вигляді пружних коливань.

Попередити землетрус неможливо, але у випадку оповіщення про загрозу землетрусу чи появи його ознак слід діяти швидко, але спокійно, впевнено і без паніки.

При завчасному попереджені про загрозу землетрусу, перш ніж залишити квартиру (дім), необхідно вимкнути нагрівальні пристрої і газ, якщо топилася піч – загасити її; після цього слід одягти дітей, старих, одягтися самому, взяти необхідні речі, невеликий запас продуктів харчування, медикаменти, документи і вийти на вулицю. На вулиці слід якомога швидше відійти від будівель і споруд у напрямку площ, широких вулиць, скверів, спортивних майданчиків, незабудованих ділянок, суворо дотримуючись встановленого громадського порядку.

Якщо землетрус почався раптово, коли зібратися і вийти з квартири (будинку) виявляється неможливим, необхідно зайняти місце (встати) у дверному чи віконно-му прорізі; тільки стихнуть перші поштовхи землетрусу – швидко вийти на вулицю.

Ураган – це вітер великої руйнівної сили і значної тривалості, швидкість якого 33 м/с і більше.

Смерч – це висхідний вихор повітря, яке швидко обертається, що має вигляд темного стовпа діаметром від декількох десятків до сотень метрів з вертикальною, іноді вигнутою віссю обертання.

Гроза – це атмосферне явище, що пов'язано з розвитком потужних купчасто-дощових хмар, що супроводжується багаторазовими електричними розрядами між хмарами і земною поверхнею, звуковими явищами, сильними опадами, нерідко з градом .

Злива – короткочасні атмосферні опади великої інтенсивності.

З отриманням штормового попередження негайно слід удатися до проведення запобіжних робіт: зміцнити не досить тривкі конструкції, зачинити двері, приміщення на горищі, слухові вікна, вентиляційні отвори. Великі вікна і вітрини необхідно оббити дошками. Шибки заклеїти смужками паперу або тканини, а якщо можливо, вийняти. Двері і вікна з підвітряної сторони залишити відкритими, щоб урівноважити внутрішній тиск у будівлі. З дахів, балконів, лоджій прибрати предмети, які при падінні можуть заподіяти людям травмувань.

Якщо є можливість і необхідність, треба вимкнути комунальні енергетичні мережі, відкрити допоміжні люки для пропускання води. З легких споруд людей перевести у більш міцні будівлі або укрити в захисних спорудах ЦО.

Якщо ураган (смерч) застав Вас на відкритій місцевості, ліпше за все сховатися у канаві, ямі, яру, будь-якій виїмці: лягти на дно заглиблення і щільно притулитися до землі. Знаходитись у пошкодженій будівлі небезпечно: вона може обвалитися під новим натиском вітру.

Ураган (смерч) може супроводжуватися грозою (бурею). Ухиляйтесь від ситуацій, при яких збільшується імовірність ураження блискавкою: не укривайтеся під деревами, які стоять окремо; не підходьте до ліній електропередач і т.п.

Головна умова – не піддаватися паніці. Діяти грамотно і свідомо, утримуватися від нерозумних вчинків, надавати допомогу потерпілим.

Повінь (паводок, підтоплення, катастрофічне затоплення)

При отриманні попередження про загрозу затоплення внаслідок виходу із русел великих та малих річок або внаслідок руйнування гребель водосховищ і виникнення катастрофічного затоплення слід дотримуватися встановленого порядку, без зволікання вийти в безпечні та підвищені місця. Потрапивши у воду, слід скинути із себе важкий одяг і взуття, відшукати поблизу плаваючі чи підвищені над водою предмети, скористатися ними до отримання допомоги.

Заходи обережності під час ліквідації наслідків стихійного лиха

Перед тим, як увійти у пошкоджений будинок (споруду), треба переконатися, чи не загрожує він обвалом; у приміщенні через небезпеку вибуху скупчення газів неможливо користуватися відкритим вогнем (сірниками, свічками і т.д.).

Будьте обережні з обірваними і оголеними проводами, не допускайте короткого замикання. Не вмикайте електроенергію, газ і водопровід, до тих пір, доки їх не перевірить комунально-технічна служба.

Не пийте воду із пошкодженого водопроводу або затоплених колодязів.

Дотримання заходів обережності в районі стихійного лиха дозволяє значно понизити складність і кількість травм.

17. Алгоритм дій та рекомендації для працівників УКД під час воєнного стану

(Інструкція з ОП № 26, затверджена наказом ректора №41/од від 09.03.2022р.).

18. Основні вимоги виробничої санітарії та гігієни праці.

Виробнича санітарія – це система організаційних та технічних заходів, які спрямовані на усунення потенційно небезпечних факторів і запобігання професійних захворювань та отруєнь.

Виробнича санітарія розглядає питання впливу основних виробничих факторів на стан здоров'я працюючих. Це такі фактори, як мікроклімат, випромінювання, освітлення, шум, вібрація, забруднення виробничого повітря тощо.

Гігієна праці вивчає вплив виробничого процесу та навколишнього середовища на організм працюючих з метою розробки санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів, які спрямовані на створення найбільш сприятливих умов праці, забезпечення здоров'я та високого рівня працездатності людини.

Людина, що працює, проводить на виробництві значну частину свого життя. Тому для її нормальної життєдіяльності в умовах виробництва треба створити санітарні умови, які б дали змогу їй плідно працювати, не перевтомлюючись та зберігаючи своє здоров'я. Для цього треба, щоб енергетичні витрати при праці компенсувалися відпочинком та умовами навколишнього середовища. Ці умови створюються забезпеченням працюючого:

- зручним робочим місцем;
- чистим повітрям, необхідним для нормальної життєдіяльності;
- захистом від дії шкідливих речовин та випромінювань, що можуть потрапити в робочу зону;
- нормованою освітленістю;
- захистом від шуму та вібрацій;
- засобами безпеки при роботі з травмонебезпечним обладнанням;
- робочим одягом та різними засобами індивідуального захисту (за необхідності);
- побутовими приміщеннями та спеціальними службами, що призначені створювати безпечні та нормальні санітарні умови праці;
- медичним обслуговуванням та санітарно-профілактичними заходами, що призначені для збереження здоров'я.

Мікроклімат характеризується такими параметрами: температура, вологість, швидкість повітря, атмосферний тиск.

18. Дії у разі нещасних випадків у побуті.

Під нещасними випадками в побуті слід розуміти не пов'язані з виробничим процесом травми, зокрема отримані внаслідок заподіяних тілесних ушкоджень іншою особою, отруєння, самогубства, опіки, обмороження, утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою, травми, отримані внаслідок стихійного лиха, контакту з тваринами тощо, які призвели до ушкодження здоров'я потерпілих.

Факт ушкодження здоров'я внаслідок нещасного випадку встановлює і засвідчує лікувально-профілактичний заклад.

Документом, що підтверджує ушкодження здоров'я особи, є листок непрацездатності чи довідка з лікувально-профілактичного закладу.

Для попередження побутового травматизму слід чітко виконувати правила безпеки життєдіяльності, бути обережним щодо особистого стану здоров'я та стану здоров'я оточуючих.

19. Основні способи і методи надання першої долікарської допомоги при нещасних випадках.

Першу медичну допомогу потерпілим при нещасних випадках нерідко вимушені надавати оточуючі, серед яких може бути кожний з нас. Тому ми повинні вміти попередити виникнення або знизити кількість важких чи критичних станів, а якщо вони виникли, то застосувати ті чи інші заходи для врятування життя. Знання методів оживлення, а також ознак життя та смерті є дуже важливим моментом у заходах щодо надання першої медичної допомоги. Нещасний випадок може відбутися у будь-який момент і з будь-якою людиною. І як правило, в таких випадках поряд немає лікаря чи фельдшера. У зв'язку з цим кожна людина повинна вміти правильно надати першу допомогу потерпілому.

Надаючи першу допомогу, потрібно керуватись такими принципами:

а) керівництво з надання першої допомоги повинна взяти на себе одна людина; надавати допомогу потрібно спокійно і впевнено;

б) особлива обережність необхідна в тих випадках, коли потерпілого витягують з-під автомобіля, уламків при обвалах; неправильні дії в таких випадках можуть ускладнити травмування потерпілого;

в) надавши першу допомогу, потерпілого негайно відправляють в найближчий медичний заклад;

г) у випадку, коли немає можливості надання допомоги, потрібно прийняти заходи для швидкого транспортування у найближчий медичний пункт.

Людина, яка надає першу допомогу, повинна вміти:

- оцінити стан потерпілого і визначити, якої допомоги насамперед той потребує;
- забезпечити вільну прохідність верхніх дихальних шляхів виконати штучне дихання "із рота в рот" або "із рота в ніс" та зовнішній масаж серця і оцінити їх ефективність;

- зупинити кровотечу накладанням джгута, стисної пов’язки або пальцевим притискуванням судин;
- накласти пов’язку при пошкодженні (пораненні, опіку, відмороженні, забитті); іммобілізувати пошкоджену частину тіла при переломі кісток, важкому забитті, термічному ураженні;
- надати допомогу при тепловому і сонячному ударах, утепленні, отруєнні, блюванні, втраті свідомості; використати підручні засоби при перенесенні, вантаженні і транспортуванні потерпілого;
- визначити необхідність вивезення потерпілого машиною швидкої допомоги чи попутним транспортом; користуватися аптечкою швидкої допомоги.

Конкретні дії щодо надання першої допомоги потерпілому під час різних уражень приводяться у відповідності до чинної по УКД **Інструкції з охорони праці №19** з надання першої долікарської допомоги потерпілим при нещасних випадках.

РОЗРОБИВ:

Інженер з охорони праці — Галина СЕМКІВ

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор — Михайло КОСЬМІЙ

Проректор з господарської роботи — Іван ГРИНІВ

Начальник відділу кадрів — Леся КОСЬМІЙ

Юрисконсульт — Вікторія БАСЮК